

Paikallismuseoiden hankeavustuksen hakeminen paikallishistoriakokoelman kehittämiseksi

Kunnanhallitus 26.10.2026 § 335

167/12.03.03/2026

Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää hakea paikallismuseotoiminnan hankeavustusta ja valtuuttaa elinvoimajohtajan viimeistelemään hakemuksen 11.11. päättyvään hakuun.
Päätös	Päätösesitys hyväksyttiin.
Käsittely	Elinvoimajohtaja selosti asiaa keskeytetyn kokouksen aikana.
Perustelut	Kunnassa on käynnissä Siirtolaisuuden jäljillä -hanke, jossa kerätään, taltioidaan ja toimitetaan siirtolaisuuteen liittyvää aineetonta kulttuuriperintöä Pelkosenniemen kunnan alueelta, etenkin Ilpo Vuollu -aineistoon pohjautuen (khal 20.10.2025 § 344). Hanke kestää kuluvan vuoden loppuun ja sitä rahoittaa Leader Pohjoisin Lappi. Hankkeessa monin eri tavoin kerättyä aineistoa tuodaan esiin näyttelyiden, kuunnelmien, videoiden ja valokuvapankin muodossa. Hankkeessa aikalaiskertomusten keräys on edennyt hyvin ja paikallishistoria-aineistoa on kertymässä arvioitua suurempi määrä. Hankkeen tavoitteena on ollut tavoittaa 80 ikäihmistä ja 80 nuorta, missä ollaan onnistuttu. Hanketapahtumissa on ollut paljon innostuneita osallistujia, ja kuntalaiset virittelevät jo kotiseutuneuvos Ilmo Vuollun jälkeen hiipuneen kotiseutuyhdistys Kielan elvyttämistä. Hanketyöntekijöiltä on jatkuvasti toivottu yhteiselle työlle jatkoa. Lisäksi kotiseutumuseo on monen kuntalaisen toiveena, mutta tämä edellyttää vielä selkeän kokoelman lisäksi museon toimintakonseptin kehittämistä. Siirtolaisuushankkeessa on löydetty myös aiemmin tuntemattomia paikallishistoria-aineistoja, pääasiassa paikallisten kertomuksia. Esimerkiksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS, ns. Kansanrunousarkisto) arkistossa on laajasti muiden paikallisten kuin Vuollun keräämää perinneaineistoa 1960-1970 -luvulta. Nyt löydetty aineisto mahdollistaa äänitteiden kattavien ilmiöiden ristivalotuksen ja on jo sellaisenaan lähes valmista materiaalia monipuolista jatkokäyttöä ja mahdollista kotiseutumuseota ajatellen. Kokonaisuudessaan nyt kertymässä oleva aineisto on niin mittavaa, ettei sitä ole mahdollista täysin saattaa valmiiksi käynnissä olevassa hankkeessa. Aineiston toimittamista kokoelmaksi edistäisi kuitenkin kotiseutukokoelman syntymistä ja mahdollista kotiseutumuseota. Siirtolaisuushankkeessa syntyvät tulokset näyttäytyvät myös laajemmassa yhteydessä kiinnostavampina, mm. juurimatkailun ja sukututkimuksen aineistoina. Jatkossa aineistoa ja tuloksia voidaan hyödyntää ainakin kotiseututyössä, sekä laajemmin maaseudun elinvoimaisuuden edistämisessä. Siirtolaisuushankkeen aineisto on tarkoitus saattaa kunnan omien sivujen lisäksi johonkin toiseen sähköiseen tietokantaan. Yhdessä Lapin maakuntamuseon kanssa on arvioitu, että kunnan kannalta mielekkäintä pitkälläkin tähtäimellä on kotiseutuaineistojen digitaalinen esillepano E-museo -alustalla. Lapin maakuntamuseon kanssa on jo sovittu kerätyn aineiston luetteloinimisesta maakuntamuseon kokoelmiin. Sähköisessä museossa tätä työtä voitaisiin jatkaa ilman että kunnalle aiheutuisi

kohtuutonta vaivaa museomateriaalien tallentamisesta ja ajan tasalla mm. tutkijoiden käytössä olevien luetteloiden ylläpitämisestä.

Museovirastolla on haettavana 11.11. asti hankeavustuksia paikallismuseotoimintaan. Avustusten tavoitteena on tukea paikallismuseoiden kokoelmien ja rakennusten säilymistä, kokoelmien hyvää hallintaa sekä tiedon välittämistä museoiden kokoelmista ja paikallisesta perinteestä. Avustusta voidaan myös myöntää paikallismuseotoiminnan kehittämiseen ja suunnitelmallisuuden edistämiseen. Avustusten tavoitteena on edistää sosiaalisesti, ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävästä kulttuuriperintötyötä.

Avustukset kohdennetaan ensisijaisesti museokokoelmien sähköiseen luettelointiin (ensisijaisesti tuetaan luettelointia tai kokoelmatietojen siirtoa museoalalla käytössä oleviin kokoelmanhallintajärjestelmiin), kokoelmatietojen käytettävyyden parantamiseen ja kokoelmatietojen ja -aineistojen avaamiseen. Museoviraston jakamat avustukset ovat olleet keskimäärin alle 10 000 euron luokkaa. Hankkeilta edellytetään 20% omarahoitusta. Näin ollen haettavan hankkeen kokoluokka olisi noin 12 000€, josta kunnan omarahoitus olisi 2400€.

Tarkoituksena on, että avustuksella täydennetään siirtolaisuushankkeessa kertyviä tuloksia muulla, nyt löytyneellä aineistolla kunnan paikallishistorian kokoelman kerryttämiseksi, luettelointimiseksi ja saattamiseksi kokoelmanhallintajärjestelmiin. Hankkeella ei vielä saada aikaan kotiseutumuseota, mutta voidaan edistää sen valmistelua ja jatkorahoitusten suunnittelua. Lapin maakuntamuseo on mukana hakemuksen valmistelussa.

Valmistelija	Elinvoimajohtaja, vt. hyvinvointijohtaja Sari Niemi Hanketyöntekijä Laura Rekilä
Esittelijä	Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	vt. hyvinvointijohtaja
Muutoksenhaku	Päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee kuntalain 136 §:n mukaista valmistelua ja täytäntöönpanoa.